

גדולה לפי שנאמר בתרומת מעשר לא¹⁰ תקחו מאת בני ישראל את המעשר שכל¹¹ שאתה לוקח מישראל אתה מפריש ממנו תרומ' מעשר ונותנו לכהן אבל טבל שאתה לוקח מן הגוי אין אתה נותן לכהן תרומ' מעשר שהפריש ממנו אלא מוכרו לכהן ולוקח דמיה מיימוני וסמ"ג:

והמעשר. נ"ב פ"י תרומה גדולה לכהן ומעשר ללוי והלוי אח"כ יפריש תרומ' מעשר וק"ל¹²:

ומוכר לו השלישי. נ"ב אבל פשיטא דתרומה גדולה נותן¹³: אלא מדבריהם. נ"ב ומ"מ צריך ליתן לבעלים מדבריהם כעין דאורייתא וכן משמע ברמב"ם וצ"ל דגמרא¹⁴ דהכא הוא דישא וקצירה וכל הצריך יותר ממירות וכן יראה לשון הרמב"ם שכת' בפ' ראשון דתרומה ואם נגמרה ביד גוי ומירחה משמע דנגמרה אינו מירוח ומ"ה לא קאמר¹⁵ אדלעיל כת' מרחו הגוי חייב ודו"ק:

סימן שלג

אינו נותן לו. נ"ב ולא כהרמב"ם שפוסק א' מששים וגם צריך שחמש רחילות צריכות משקל ס' סלעין ועיין בהר"ף:

קצת מהגניזה. נ"ב שייר המוכר חייב דא"ל לוקח מתנה דכהן גבך הוא לא שייר המוכר הלוקח חייב דא"ל המוכר מתנה דכהן גבך הוא וה"מ כשמוכר לו בסתם, אבל כשפירש לו המוכר וא"ל אני מוכר לך הכל אין הלוקח חייב ולא דמי ללוקח מתנות במשקל דהוי כמו פ"י שהרי שקל לו חלקו של כהן ומ"ה¹ נותני' לכהן דהתם משנשחטה הבהמה זכה הכהן במתנות ואין מכירת כהן כלום אבל בראשית הגז שמכרו לו הגיוה בעודה מחוברת לצאן אכתי לא זכה בהן והכהן ובידו למוכרה אלא במכר סתם הוא דאמרינן מסתמא לא מכר חלקו של כהן²:

הלכות נידוי וחרם

סימן שלד

הג"ה כל מה שאירע ונעשה להר"ר יצחק איהו גרם לנפשי' שביוה אחרי' וכשם שחייב אדם בכבוד הרב כך הוא חייב בכבוד אחרים וחרמות ונדויו של הר"ר יצחק לא ה' לשם שמים אלא לקנות לו שם ובפ' אלו מגלחין כתבו התו' א' אם נידה לקנות לו שם אין נידויו נידוי ומהר"ם כת' שבזמן הזה שהנידוין מקולקלין אין מנדין לכל מי שראוי לנדות אף בבעירות גדולות והמורות וידעת² מורי שאפילו בשורת הדין לא החמירו חכמים פן ימנעו מלעשות תשובה כ"ש בדורינו שהנבלים יביישו את האדם על ככה ולפעמים אין אדם מושל ברוחו ויבא לידי דברים הרעים ואפי' לידי שפיכת דמים כ"י עכ"ל: מוהר"ר מנחם מ"ץ: הג"ה הצריך לנדות ת"ח צריך לנדות אוז עצמו תחילה פ"ק דנדרים³: הג"ה תלמיד שנידה לכבוד נידויו נידוי כגון שביוהו שגנאי הוא לת"ח אבל אם לא ביזוהו רק שאין מכבדו בקימה והידור אינו נידוי ונידוהו שלא כדן ואין לנדות את המורה על ככה אלא כשידע שאין חייב נידוי הג"ה מיימוני⁴:

פחות משלשים יום. נ"ב צ"ע על לשון פחות הלא אין נידוי פחות מל' יום:

אפילו לפני הרב ממש ונ"ב וכת' מהר"ר היכא שתשוב' הרא"ש נגד האשיר"י אין לתמוה שהתשוב' עשה בילדותו והאשיר"י בוקנותו א"כ צ"ע הכא ודו"ק⁵: ומיהו לא נתכוין נ"ב ומ"ה כת' מהר"ר היכא שנידה חכם לשונא שלו אפי' ביוהו כהלכת' מחמת עבירה רק שהכל מרגישין שלא נידהו אלא מחמת שנאה שלו (כ"ש) דלא הוי נידויו נידוי ע"ש⁶:

אא"כ יהי' גדולים כמותן נ"ב ותימא לי מנין שהראב"ד חולק ע"ז הלא הוא לא דיבר אלא היכא שנידוהו והוא בנידויו ל' יום שצריך אח"כ להתירו וכן באשיר"י להדיא אבל היכא שחזר בו דילמא אף הראב"ד מודה וצ"ע⁷: אעפ"י שמקיים התנאי, נ"ב ומיהו יש

וכן מסקנת א"א הרא"ש ז"ל, נ"ב פ"י שלא לאוכלה בלא חלה דגורין שמא ימלך על כולו או על הרבה שיש בו שיעור חלה כדאי' באשיר"י להדיא ולפ"ז אין לברך עליה כלל וק"ל: והנשי' שלנו שעושי' מחצי העיסה וירמול"ך אין לברך עליה א"ל כשיהי' בחלק הנשאר בעיסה ללחם משנה שיעור חלה ודו"ק⁸:

נתחייבה כולה בחלה. נ"ב כאן משמע שהי' מורה לברך על העיסה משום חלה ומ"ה הי' מצווה לאפות ממנו מעט וכבר כתבתי דלא משמע כלל הכי וצ"ע ובאשיר"י גופא ושם פירשתי וע"ש⁹: אבל כענין, נ"ב אלא כנסרים בעלמא כדאי' הלשון במ"ק עושה לימודי' לכסות הבור רש"י¹⁰:

במי בצים או' במלים. נ"ב ברמב"ם ראיתי ואין כתוב בו אלא ביין ודבש ולא במי בצ' א"כ בע"כ הוא הרמב"ם והרא"י לא פליג איין ודבש דלענין חלה משקין הוא ולא פליג אלא במי בצים לחדוד כדאי' בפ"ק¹¹ של חלה: כת' הרמב"ן כי כצ"ל:

סימן של

חייבת נ"ב איירי דוקא בחלת א"י שהוא דאורייתא וספיקא לחומרא אבל לא בדרבנן וק"ל¹ הזרוע פריך מ"ש ממתנות דלעיל ס"י פ"א דפטורה ומשני ספק ממונא לקולא וק"ל:

הלכות תרומות ומעשרות ומ"ע וראשית הגז

סימן שלא

כמו עמון ומואב ומצרים ובבל שחייבו' חכמים כו' כצ"ל ונ"ב יש מוחקים ובבל וטעות הוא ביד' וכן אי' בהדיא בתו' דע"ז דף כ"ט¹ ובמרדכי פ"ק דקידושין והמוחקי' טועים כמ"ש וא"כ² הרחוקי' כמו בבל ואדרבא משם ראיי' מדמחייב במעשר וק"ל אלא הכי פרושו רחוקי' הם לגבי שאר ארצו' ח"ל כמו עמון ומואב אבל קרובי' הם לא"י מארצות ידן וכן לענין חלה קרי ל' באשיר"י נמי רחוקים כה"ג שפירשתי וק"ל:

בשנת פ"ח. נ"ב פ"י דרש"י סבר בשנת ת"ך חרב הבית וממנו מונין השביעי' נמצא שתחלת השמיטה בשנת י"א לרש"י לאלף הששי ולר"י בשנת תכ"א ונמצא ששנת י"ב תחלת השמיטה כן פ"י התו' וכן מוכח באשיר"י א"כ נמצא ששנת פ"ח לר"י ושנת פ"ז לרש"י וכן בה"מ ס"י (ס"ז)³:

לדוש ולזרות כצ"ל ונ"ב כן הוא במיימוני ובסמ"ך ולזרות⁴: כדי שבעו. נ"ב פ"י שצריך לחלק המעשר ולא יתן לא' הרבה ולא מעט ושלא יחלק לעניים הרבה שלא יגיע לכל א' כדי שביעה⁵ וק"ל:

מעשר עני אין פורעין נ"ב פ"י המפריש גופא אבל העני עושה בו מה שירצה כמו שכת' לעיל וק"ל וכן יראה להדיא מהרמב"ם שכת' נמי כה"ג אמעשר שני והתם ודאי על הבעל קאי וק"ל וצ"ע בפ"ק דב"ב במרדכי⁶: הג"ה א' רבא⁷ משום תקלה פרי' מ"ה אין מעשר בהמה נוהג מ"מ אם עישר חל עליו שם מעשר. אגודה בפרק מעשר בהמה בבכורות:

שלא ברשות. נ"ב בלשון זה כת' הרמב"ם והסמ"ג סתמא והוא מלשון הגמרא התורם שלא מדעת אבל מ"מ איירי דשווי' שלחי מקדום והא דקאמר שלא מדעת היינו שלא נתן לו רשות לתרום מן היפה כן אי' להדיא (—) בפ"ב דב"מ דף (כ"ב) ע"ש⁸:

בין עבדי צאן ברזל. נ"ב שמא יהא העובר זכר ואז הוא פוסל ואינו מאכיל וק"ל:

ומעשר ראשון והוא שלו. נ"ב מפני שאומר ללוי במעשר ולכהן בתרומ' מעשר אני באתי מכח איש שאין אתם יכולין ליטול ממנו כלום ומפני מה אמרו לא יתן תרומת מעשר לכהן⁹ בתרומה

3 ד"ר מובאים בפרישה סק"ה.

4 ד"ר העתיק הפרישה סק"ה, ומובאים בדרישה סק"א, ע"ש.

5 ד"ר העתיק הפרישה סק"ט.

6 צ"ל: בלי (בלא) מים.

7 צ"ל: והרא"ש = כ"ה בפרישה סק"א בהעקת ד"ר.

8 צ"ל: בה"ק = בהלכות קטנות — וכ"ה בפרישה שם.

סימן של

1 צ"ל: ובפרק הזרוע — כ"ה בפרישה סק"ו שמביא ד"ר.

סימן שלא

1 צ"ל: נט, א ד"ה בצר.

2 = אחר כך — וכ"ה בפרישה סק"א שמעתיק ד"ר.

3 ד"ר העתיק הפרישה סק"ח ועיין דרישה סק"ב.

4 הגהת רבינו מובאת בפרישה סק"ג.

5 הפרישה סק"ב העתיק ד"ר.

6 ד"ר העתיק הפרישה סק"ה.

7 בבכורות נג, א, הנוסחא: רבה.

8 ד"ר העתיק הפרישה סק"ט, ופרישה סק"ז ועיין ס"ז סק"ט שהאריך כוה וע"ע בקצה"ח סימן רס"ב.

9 כתוב בתרומה גדולה — כ"ה בפרישה סק"ז שמעתיק ד"ר.

10 צ"ל: כי תקחו. 11 צ"ל: טבל.

12 ד"ר העתיק הפרישה סק"ו. 13 ד"ר העתיק הפרישה סק"ט.

14 צ"ל: דגמר דהכא — וכ"ה בפרישה סק"א בהעקת ד"ר ועיין בדרישה סק"ב.

15 צ"ל: לא קשה אדלעיל שכתב — כ"ה בפרישה שם.

סימן שלג

1 צ"ל: ואפ"ה — כ"ה בפרישה סק"י שמעתיק ד"ר.

2 עיין בדרישה סק"א ופרישה סק"י שמביא ד"ר בשינויים.

סימן שלד

1 עיין בפסקי התוס' מו"ק פ"ג סימן צ"ה. — הדרישה סק"ו מעתיק ד"ר: כתבו התם. וט"ס הוא.

2 צ"ל: ודעת — וכ"ה בדרישה שם ע"ש.

3 ז, ב. — ד"ר הובאו בדרישה סק"ב.

4 ד"ר הובאו בדרישה סק"ח ועיין ש"ך סק"ח.

5 ד"ר העתיק הדרישה סק"ט ועיין פרישה סק"א.

6 בתרומת הששן סימן רע"ד, וע"ע בדרישה סק"י ורמ"א סעיף י"ט.

7 ד"ר העתיק הפרישה סק"ז ע"ש.